

יונה

פרק א:

למה הספר הזה נכנס לתנ"ך? הרי הכל שם סביב אנשים גויים! הרד"ק מסביר שספר זה בא לתת מוסר לעמ"י, כלומר להראות להם שגם הגויים חוזרים בתשובה כשמוכיחים אותם ולכן גם עליהם לשוב.

בנוסף, זה בא ללמד אותנו שה' מקבל את כל בעלי התשובה. למה יונה בורח משליחותו?

רד"ק- אם יונה ילך ויגיד לאנשי נינוה לחזור בתשובה, במקרה שהם יחזרו בתשובה זה יהיה קטרוג גדול על עמ"י שהגויים חוזרים בתשובה והם לא.

אברבנאל- יונה ידע שאנשי נינוה הם אשורים (נינוה היא בירת אשור), מלכות שעתידה להגלות את ישראל. אם יציל אותם- ימיט חורבן על עמו.

יונה אומר למלחים "עברי אנוכי ואת ה' אלוקי השמיים אני ירא אשר עשה את הים ואת היבשה", כלומר הוא מאמין בקיומו של האל בכל ליבו. אם כן, מהי משמעות בריחתו?

רד"ק, מכילתא- יונה לא בורח מה' חלילה, אלא מהנבואה. בחו"ל אין נבואה ולכן יונה הולך לשם. יונה לא בורח מפני ה' אלא בורח מלפני ה'. ניתן לראות בפסוקים את מגמת הירידה של יונה, בניגוד למה שצווה". קום לך אל נינוה" "...וירד יפו" "...ויתן שכרה וירד" "...ויונה ירד" "...וישכב וירדם" "...מה לך נרדם" "...המלחים מזכירים לו את ייעודו: "קום קרא אל אלוהיך" "...ככל שתגברת הסערה, המלחים מתחזקים באמונתם יותר ויותר. ניתן לראות זאת בפסוקים בהם מתוארת בתחילה תפילת המלחים לאלילים, לאחר מכן הם מתפללים אל ה' ולבסוף מקריבים לו קורבנות. נשים לב שיש ליונה חלק גדול בתהליך ההתחזקות של המלחים, שכן רק לאחר שהוא מזכיר את ה'- המלחים מזכירים גם הם. בנוסף, המלחים לא מוכנים להשליך את יונה כל כך בקלות ולפני השלכתו מוודאים שהם עושים את המעשה הנכון. כאן רואים את תפיסתו המוסרית של יונה. הוא מוכן לכבש את נבואתו ולברוח, אך לא במחיר חיי המלחים.

פרקי דרבי אליעזר- במדרש מתואר דו שיח בין יונה למלחים בו הם מגלים שיונה הוא יהודי ודורשים ממנו לבקש ישועה מאלוהיו. יונה עונה להם שזה לא יעזור והם צריכים לזרוק אותו לים כי הסערה בגללו. בתחילה לא הסכימו. הם עשו הגרלה מי יזרק ויונה יצא. הם לא רצו להשליכו לים ולכן זרקו את מרבית הכלים שהיו על האונייה. מאחר שגם זה לא עזר, הם שמו את יונה במים עד ברכיו- הים נח מזעפו, אך כשהחזירו אותו הים שוב געש. לאחר מכן, השקיעוהו במים עד צוארו- הים נח מזעפו אח כשהעלו אותו חזרה הים שוב סער. השליכו אותו לגמרי והים שקט. במכילתא (רבי נתן) נאמר שיונה הולך לים כדי למות "שאוני והטילוני אל הים" . מסר עצמו על ישראל. מאידך, במקום אחר במכילתא נאמר שיונה תבע את כבוד הבן (עמ"י) ולא את כבוד האב (הקב"ה). לסיכום, רבי נתן ראה בהתנהגותו של יונה מסירות נפש על עמ"י. חכמים ראו בזה בריחה משליחות ה'.

רואים אנו מכאן שיונה כל כך אוהב את עמו עד שהוא מוכן לסכן את חייו ולאבד את נבואתו בשבילם.